

Ако Србија добро пројесапи шта је она сад? у каквом се положенију налази? и какви њу народи окружавају? то се она мора уверити о томе, да је она мала, да она у овом стању остати не сме, и да она само у сојузу са осталим окружавајућим је народима за постићи своју будућност свој задатак имати мора.

Из овог познања проистиче черта и темељ српске политике, да се она не ограничава на садашње њене границе, но да тежи себи приљубити све народе српске који ју окружавају.

Ако Србија ову политику крјепко не буде следовала, и што је горе, ако је одбаци те не сочини овом задатку добро размишљен план, то ће она од иностраних бура као мала лађа овамо и онамо бацана бити, док најпосле на какав голем камен не намери, на коме ће се сва раздробити.

Политика Србије.

Турско царство мора се распадати, и то распадање може се само на два начина догодити.

1. Или ће царство то бити раздељено; или
2. Биће оно на ново сазидано од својих христијанских житеља.

Примјечанија о раздељењу царства.

О случају овом нећемо опширно говорити, но само то приметити морамо да би при овом догађају Русија и Аустрија главне роле играти морале, јер су оне суседне и граничеће силе. Ове две силе лако би се могле погодити и сложити, које ће земље и предјели којој припасти. Аустрија само за притјажавањем западних, а Русија за освојењем источних земаља тежити може. И по томе може бити да би права линија од Видина до Салоника повучена, могла ово питање на задовољство обадвеју страна рјешити. Тако дакле у случају раздељења, сви Срби само Аустрији пали би у дјел. Аустрија и Русија знаду то одвећ добро да турско царство као такво, дугу будућност неће имати. Обе државе ову прилику употребљују да учине своје границе што скорије раширити. Оба две оне на томе раде свакојако, да предупредe и препрече да се на место турског друго христијанско царство изроди; јер би онда за Русију ишчезла лепа надежда и пријатан изглед, да ће Цариград узети и држати, које је њен најмилији план од Петра Великога; а за Аустрију породила би се отуда грозећа опасност да ће Јужне Словене своје изгубити.

Аустрија дакле мора под свима опстојатељствима бити непрестано непријатељ српске државе; споразумјеније дакле и слога са Аустријом јесте за Србију политичка немогућност; јер би она сама себи уже на врат бацила. Само Аустрија и Русија могу радити о пропасти и раздељењу турског царства. Оне се о томе брину. Русија ово стање већ од много година преправља и приуготовљава. Сад већ и Аустрија не може иначе, него мора и она помагати и за себе гледати као што је и при раздељењу Пољске чинила. Природно је да се све остале силе под предводителством Француске и Енглеске овом раширавању и повећању Русије и Аустрије противе. Оне ће може бити сматрати за